

Năm Giới và Chữ Hiếu Quay Lại Làm Người

(nhân mùa Vu Lan báo hiếu)

Đức Phật đã nhiều lần nói những người tại gia chỉ cần giữ đúng “năm giới-hạnh” thì có khả năng được tái sinh làm người ngay trong kiếp sau ...

Phật đề cao sự sống tuân giữ ít nhất năm-giới để được tái sinh làm người để có cơ hội học hiểu Giáo Pháp và tu tập giải thoát tiến dần. Chuyện tu hành giải thoát lớn lao này nói sau, nhân mùa Vu Lan báo hiếu tôi chỉ gửi cho sư thầy mong các bạn sống giữ năm-giới để mang lại hạnh phúc và bình an ngay trong kiếp này và được tái sinh làm người để gặp lại trần gian này với những điều kỳ diệu của nó, chẳng hạn như tình mẹ ...

Được tái sinh làm người, bạn sống lại trong cõi trần gian tuyệt đẹp với đủ thứ buồn vui, hạnh phúc và bất hạnh, thuận duyên và nghịch duyên, được đi nhìn ngắm quê hương và thế gian, biết bao nhiêu cảnh đẹp và kỳ quan thế giới. Rồi ... bạn gặp lại kỳ quan tuyệt vời hơn tất cả, tuyệt vời nhất trong thế gian và vũ trụ, đó là tình mẹ tình cha. Phật cũng nói ý như vậy. Thiên chức làm mẹ (làm cha) là bất hủ, tình mẹ làm rung động thế gian, làm cảm động trời đất. Trong khi mọi thứ trong thế gian đều vô thường giả tạm hay giả tạo, tình mẹ là vĩnh cửu, bất biến, bất hủ và bất diệt, vì đâu có thể lực trần gian hay vũ trụ nào có thể làm hư hao hay mai một tình mẹ. Tình mẹ không phụ thuộc vào tôn giáo hay chủng tộc hay loại chúng sinh nào: đó là tình thương và lo lắng cho con cái của mình.

Bạn lấy thứ tình gì trên đời để so đo với tình mẹ? Đâu có phải không? Người đời hay nói về tình yêu, sự hy sinh, sự chết thay dành cho người này người nọ, xứ này sở nọ, sự nghiệp này cơ đồ nọ, nhưng đó chỉ là cách nói để thể hiện tinh thần gì đó, có chăng chỉ là sự hy sinh có điều kiện cho mục đích chứ hiếm có sự hy sinh đích thực. Tình mẹ là sự hy sinh vô điều kiện, là bản năng của người mẹ, đơn giản đó là tình thương con mà trời đất quý thần hay ma vương cũng khó lay chuyển. Vậy hãy sống giữ năm-giới để quay lại làm người, bạn gặp lại mẹ, gặp lại tình mẹ ngay khi sinh ra và lớn lên. Năm-giới chứa đựng nhiều hạnh kiểm, trong đó có lòng hiếu thảo với cha mẹ.

Tình mẹ làm cảm động trời đất, các vua trời và những thiên thần; họ khi ở cõi người đều là những người hiếu thảo (và giữ giới hạnh) trước khi được tái sinh lên cõi trời hạnh phúc. Chuyện kinh nguyên thủy ghi rằng mỗi năm bốn vị vua trời sai bốn con trai xuống trần gian để dò coi loài người có hiếu

thảo với cha mẹ hay không. Mỗi năm họ xuống, đã bao nhiêu ngàn năm (?), họ đều thấy số người bất hiếu với mẹ cha là đa số và về báo lại với tứ đại thiên vương. Mỗi lần nghe tin, các vị vua trời buồn bã u uất nên trời cứ mưa riết những ngày đó. Những vị trời khóc cho tình mẹ bị bất hiếu. Mưa dầm không dứt làm lụt trắng đồng những vùng quê nghèo ơi là nghèo, để mẹ phải lội ra vườn ngập hết thân người, té lên ngụp xuống, cố chặt mấy buồng chuối non vô nẫu cho các con. Những ngày mưa bao giờ cũng buồn là vậy.

Bạn đến thăm những chỗ tàn tích động đất chôn nhà. Khi người ta khai quật họ thường thấy những người mẹ chết trong tư thế ôm con với lưng còng hướng lên trên để đỡ cho con trong giây khắc hoảng hốt từ biệt đó. Tình mẹ đó. Người thiện tin rằng khi tàn tích được khai mở, những địa thần và thiên thần kéo đến bao quanh để bảo vệ chứng tích của tình mẹ, họ đứng nhìn lặng câm.

Quay lại trần gian bạn và ta gặp lại mẹ, gặp lại tình mẹ và nhìn thấy những người mẹ. Tình mẹ ở đâu cũng vậy, ở góc xứ nào của năm châu, ở thời nào, cuộc nào, đời nào, chuyên chế nào cũng vậy. Kiểu họ nhìn con khi mới ra đời đều giống nhau. Kiểu họ nhìn con khi bị té, khi lớn lên, khi vui khi buồn, khi bệnh khi đau, khi đưa đi học khi đón con về, khi con ăn khi con ngủ, khi con lớn lên, khi nhìn con hồn hào bất hiếu, khi nhìn con bước đi xa nhà, khi nghe tin con ở phương nào, khi ngồi ở đầu sân đau đầu trông ngóng con trở về ... đều giống nhau, ánh mắt họ đều giống nhau, cõi lòng họ đều giống nhau. Những người mẹ đều giống nhau. Tình mẹ đều giống nhau, sâu hơn biển cao hơn trời, bất tận, sao mà tả được, sao mà so được, lấy gì so đo cho thấu. Bạn còn muốn gặp gì khác nữa mới mong được tái sinh làm người trở lại?

Quay lại trần gian này, ta gặp tình mẹ khắp nơi, nhìn thấy những người mẹ vẫn tảo tần vì con cái, đang vất vả, dưới ruộng đồng, bên quán nước, trong chợ cá, bên mớ rau, trên nương dưới ghe, thậm chí đang móc bọc, đang bán vé số ... Dọc đường phiêu bạt trong kiếp người ta nhìn thấy những người mẹ đang gồng gánh lưng còm, những người mẹ cô đơn ngồi dưới mái hiên nhìn xa xăm giữa trưa hè hay bên đường bán bưng dưới bóng những cây phượng không che nổi nắng trưa ... Những ngày buồn tênh trống rỗng xa mẹ, ta đi ngang về ngang những ngõ nghèo gác trọ nghe giọng KL khàn khàn hát “Mẹ ngồi ru con đong đưa vông buồn ... mẹ ngồi ru con nước mắt nhọc nhằn xót xa đời mình ... một dòng sông trôi cuốn mãi về trời bấp bênh phận

người” để lòng ta quay quắt, ta chột nhìn ra và thường thấy cuộc đời này chẳng gì nghĩa lý lớn hơn tình mẹ.

Ngày trước tôi đi cùng một ông người Anh xuống miền tây. Trên chợ nổi nhỏ một làng nhỏ những người gánh, người khiêng, người bán, người mua, người ra sức chèo ghe lái thuyền. Ông hỏi tôi tại sao ít thấy trai trẻ gái trẻ mà nhiều người lớn tuổi đang làm ở đây. Tôi nói đó là những người mẹ, những người mẹ khi còn sức luôn làm những việc vất vả nặng nhọc để nuôi con cái trẻ, họ sợ sau này họ già yếu không làm gì được để lo cho con nữa: những người mẹ trên cuộc đời đều vậy. Ông im lặng không nói gì. Trên đường về ông kể ông có mẹ đang sống trong nhà dưỡng lão đã sáu năm anh em ông ít khi rảnh đến thăm. Ở Âu Mỹ họ vậy, sau khi được cha mẹ nuôi nấng chăm lo, con cái rời xa cha mẹ từ lúc trẻ, nên khi cha mẹ già càng không ai chăm sóc. Giờ ông mới ngộ ra sự bất công bất hiếu của những ‘người con’ trong cuộc đời. Buổi chiều về ngồi bên quán nhỏ ở Saigon tôi thấy ông cứ ngẩn lệ đến đêm. Sáng mai tôi đến đón nghe chỗ trọ nói ông đã trả phòng, bỏ ngang chuyến đi. Tôi bị mất mấy ngày công nhưng thấy lòng tùy hỷ, tôi biết ông vội vã bay về gặp mẹ, cứ như sợ bỏ lỡ điều gì to lớn nhất (sau này ông đã sống với mẹ những năm còn lại của bà). Đa số người ta chỉ nghĩ tới sự báo hiếu vào những lúc đã muộn. Ở xứ ta cũng vậy.

Có người cứ đi chùa cúng lạy, bố thí, tụng kinh, phóng sinh để đổi chác hay ước kiếp sau được sinh làm người giàu có, đẹp đẽ, quý tộc, quyền uy, sung sướng ... Chỉ bố thí cúng lạy tụng kinh kiêu đó sao quay lại làm người cho được mà cầu ước được giàu có, cao sang, sung sướng làm gì? Người không có hiếu, người bất hiếu thì kiếp sau đâu tái sinh làm người? Đâu có vé nào rẻ vậy. Giữ giới, hiếu thảo mẹ cha, làm những việc công đức, niềm tin và tôn kính Tam Bảo với tâm ý thiện nguyện để trả hiếu cho cha mẹ, để hồi hướng cho cha mẹ. Đó mới là sự đầu tư thiện khéo cho tấm vé quay lại làm người. Không quay lại làm người thì sự cầu cúng cầu nguyện gì gì cho kiếp sau cũng lạc đề lạc lối mà thôi. Chỉ những “người” con hiếu thảo và giữ giới hiền lành mới có thể tái sinh làm người. Những “đứa” con bất hiếu và thất giới đã bị loại khỏi chuyến đi trở lại quê mẹ; họ lạc loài, sẽ tái sinh lạc loài, cùng lắm chỉ có được mẹ cha vài bữa như gà vịt, giun dế, rắn rết, súc sinh, bàng sinh.

Này phàm nhân ta, “năm-giới” để quay lại trần gian có được người mẹ và tình mẹ cổ điển tuyệt vời là không đáng làm hay sao? Rồi những đoạn đời thăng trầm, toàn ảo mộng, nghiệt ngã, những tháng ngày cà xịch cà đụi, lỗi

lõm, nặng nhẹ, có mắt, quanh quẽ, sông hồ, tha hương, gạo chợ nước sông, lang bạt kỳ hồ, vinh nhục, vô nghĩa, chẳng đi về đâu, mất lẽ sống, ta lại có mẹ để nhớ, có tình mẹ để yên ủi phận người. Như tám bùa hộ mệnh của cuộc đời. Bạn muốn bùa gì to tát hơn khi quay lại đây thì mới chịu thực hành năm-giới?

Đời vô thường qua mau, như bóng câu qua cửa sổ. Mùa Vu Lan đang tới và qua đi. Mùa thu chực đến, như tuổi mẹ cha chực già. Mùa của những chiếc lá già úa lìa cành, cha mẹ càng già thêm, họ dần xa ta, tiến gần đến ngày từ biệt chúng ta. Mùa thu với màu lá úa vàng ý nghĩa của Phật giáo về sự sống ngắn ngủi mong manh, chóng tàn phai, sinh ly tử biệt. Thử hỏi lòng ta đã có hiểu với mẹ cha, bao nhiêu tháng năm chưa gặp mẹ cha, bao nhiêu tháng ngày không hề nghĩ đến mẹ cha? Vụ này khó rồi! Ai cũng vậy. Vậy mỗi ngày nên làm những điều thiện lành và nghĩ tới cha mẹ. Nghĩ tới cha mẹ 2-3 giờ mỗi ngày càng tốt, tốt vạn tỷ lần hơn để thời gian ngồi nằm bấm điện thoại, phung phí thời gian cho những thứ giải trí tạm bợ giả tạo. Như núi vàng tinh so với một nắm đất, cũng giống vậy là thời gian làm những điều thiện vì mẹ cha và nghĩ đến mẹ cha so với thời gian ngồi bấm máy, chìm chìm trong màn hình ảo.

Nghĩ tới tình mẹ tình cha, công ơn cha mẹ, ta làm những điều thiện lành và hồi hướng cho họ! Trước khi làm việc xấu ác bất thiện hay tâm tư đầy tham sân si, nghĩ tới cha mẹ ta không làm, ta từ bỏ, từ bỏ chúng để ta có mẹ có cha và ít nhiều trí tuệ!

Thiện hơn nữa, nghĩ tới những người mẹ khác, tôn kính họ như mẹ cha mình! Khi tôn kính họ, tự nhiên bạn sẽ có lòng bi mẫn tha thương đối với con cái của họ, con cái họ là những người bạn luôn tiếp xúc và tranh đấu mỗi ngày trong đời, là thiên hạ khắp nơi. Nghĩ tới tình mẹ nghĩa cha để tôn kính và hồi hướng công đức cho họ là có thể thực hành dễ “10 đường thiện nghiệp” mà Phật đã dạy (các sư thầy chắc đã giảng cho các bạn điều này). Âu cũng là một lối tu, một cách quán chiếu để thực hành nghiệp thiện, một đường tu gọn ghẽ, dễ thấy và dễ làm cho người tại gia. Nhưng trước mắt là “năm-giới” để quay lại làm người!

Vậy đó, Vu Lan đang thời, mùa thu theo sau chóng vánh. Thế gian buồn tênh. Kiếp người như mũi thuyền trên biển đời, có tình mẹ ta cũng bót bấp bênh trong tháng ngày xô dịch. Bạn đang ngồi đâu? Một hơi gió nào thổi đến, một lát phát mưa mấy hạt, hay một hắt hiu tia nắng nào như hào quang dẫn

lối một kỳ quan, ta chợt thấy dáng hình ai như khúc cây cong cong đang cầ
nhắc đi lại phía ta ... và mời mua vé số: những người mẹ muôn đời khổ cực vì
con cái.

Vu Lan, tháng 8, 2023 DL
(trích “*Một Kiếp Người*”, LKK)